

delsen til indgreb i meddelelseshemmeligheden gør det betænkeligt.

Det vil f.eks. være ubetænkeligt at anvende et tilfældighedsfund som bevis i retten i de tilfælde, hvor politiet ud over tilfældighedsfundet også ved indgrebet har fundet beviser for den lovovertrædelse, der gav grundlag for indgrebet, idet der her typisk ikke vil være tvivl om, at indgrebet har været berettiget.

Den foreslåede bestemmelse har lighed med Strafferetsplejeudvalgets oprindelige forslag til § 789 i betænkning nr. 1023/1984, idet det overlades til retten at træffe afgørelse om anvendelse af tilfældighedsfund som bevis. Herudover indeholder det nye forslag dog tillige krav om, at der er tale om en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og at andre efterforskningskridt ikke er egnede til at sikre bevis i sagen.

Om den foreslåede bestemmelse henvises i øvrigt til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 7.

Endvidere henvises til pkt. 5.3.7. og pkt. 5.4.3. om den tilsvarende problemstilling i forbindelse med ransagning.

5. Ransagning

5.1. Gældende ret

5.1.1. Betingelserne for ransagning m.v.

De gældende regler om politiets anvendelse af ransagning for at søge efter spor af en forbrydelse eller efter ting, der kan beslaglægges, findes i retsplejelovens kapitel 73 (§§ 794-800), mens reglerne om ransagning med henblik på at søge efter personer, der skal anholdes eller fængsles, findes i retsplejelovens §§ 759 og 761. Bestemmelserne er i det væsentlige uændrede siden retsplejelovens vedtagelse i 1916 bortset fra den nedenfor nævnte ændring i 1993.

I retsplejeloven sondres mellem ransagning mod en sigtet og ransagning mod en ikke sigtet. Sondringen har bl.a. betydning for de materielle betingelser for at foretage indgrebet.

Indtil 1993 byggede de gældende regler endvidere på en sondring mellem statsadvokatsager og politisager. Ved gennemførelsen af den nye struktur for anklagemyndigheden, jf. lov nr. 385 af 20. maj 1992, blev den hidtidige sondring mellem politisager og statsadvokatsager ophævet. Bestemmelserne om ransagning var imidlertid fortsat knyttet til denne sondring.

For at muliggøre at ransagning fortsat – indtil et nyt kapitel 73 om ransagning blev gennemført – kunne finde sted som hidtil, blev sondringen i reglerne om ransagning mellem politisager og statsadvokatsager derfor ved lov nr. 469 af 30. juni 1993 erstattet

af en sondring, der knytter sig til strafferammen for den lovovertrædelse, som ransagningen vedrører. Det var således forudsat, at denne ændring alene skulle have midlertidig karakter.

De materielle betingelser for at foretage ransagning hos en sigtet fremgår af retsplejelovens § 794. Efter denne bestemmelse kan ransagning af en sigtets bolig eller andre rum og gemmer for at søge efter spor af forbrydelsen eller efter ting, som er genstand for beslaglæggelse, finde sted, når sigtelsen angår en forbrydelse, som efter loven kan medføre frihedsstraf, eller der foreligger påviselig grund til at antage, at spor af forbrydelsen eller bestemte ting, som kan beslaglægges, dér vil være at finde.

Ransagning hos en ikke sigtet kan efter retsplejelovens § 795 finde sted, når sagen angår en forbrydelse, som efter loven kan medføre frihedsstraf. Det kræves endvidere *enten*, at forbrydelsen er begået, eller sigtede er pågrebet i boligen eller rummet eller har betrådt samme, mens han forfulgtes på frisk gerning eller friske spor, *eller* at der i øvrigt foreligger påviselig grund til at antage, at spor af forbrydelsen eller bestemte ting, der kan beslaglægges, dér vil være at finde.

Kompetencen til at træffe bestemmelse om ransagning hos både sigtede og ikke sigtede tilkommer som hovedregel retten, jf. retsplejelovens § 797, stk. 1. Politiet kan dog træffe bestemmelse om ransagning, hvis ransagningens øjemed ville forspildes ved at afvente retskendelse, jf. retsplejelovens § 797, stk. 2. I så fald skal sagen dog som udgangspunkt inden 24 timer forelægges for retten.

Fremgangsmåden ved ransagning er reguleret i retsplejelovens §§ 798-800. Disse bestemmelser er gengivet i bilag 1 til lovforslaget. Der henvises i øvrigt til beskrivelsen af gældende ret i Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1159/1989 om ransagning under efterforskning s. 13-34.

5.1.2. Særligt om ransagning uden umiddelbar underretning

Tidligere har domstolene i sager om narkotikakriminalitet og manddrab i særlige tilfælde godkendt, at ransagning blev gennemført uden tilkaldelse af vidner og uden umiddelbar underretning af den, der blev foretaget ransagning hos, såkaldt »hemmelig ransagning«.

I nogle sager fra de senere år har landsretterne imidlertid fundet, at der ikke er hjemmel til at foretage ransagning uden underretning af den, som indgrebet vedrører, og uden tilkaldelse af vidner.

Samtidig er det i praksis forekommet, at en anmodning fra politiet om hemmelig undersøgelse af en skibscontainer for narkotika er blevet tilladt efter